

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

15 JUILLET 1952.

PROPOSITION DE LOI
portant modification
de la loi du 15 septembre 1924 sur la position
et l'avancement des officiers.

RAPPORT
FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION DE LA DEFENSE NATIONALE (1).
PAR M. GOFFIN.

MESDAMES, MESSIEURS.

La proposition de loi qui vous est soumise, est la reproduction d'une proposition déposée pour la première fois en 1946. Elle vise à abroger l'article 5, § 4, et l'article 18 de la loi du 15 septembre 1924 sur la proposition et l'avancement des officiers c'est-à-dire la disposition stipulant que la position de l'officier prisonnier de guerre ou interné de guerre est la non-activité en raison de captivité et celle relative à la constitution d'une Commission spéciale chargée de proposer au Roi, en tenant compte des circonstances de la capture ou de l'internement et de la conduite du prisonnier ou de l'interné pendant sa non-activité, les conséquences qui doivent être attachées à celle-ci relativement à son ancienneté.

M. Rey énumère longuement dans les développements de sa proposition, les griefs qui sont à la base de celle-ci. Il me paraît superflu de les reproduire dans ce rapport.

La proposition, dans son texte, vise à la fois l'avenir et le passé. Mais comme au cours de la discussion, M. Rey bien qu'il ne soit pas convaincu que la disposition de l'article 5, § 4, ait été sans effet dans la situation faite aux prisonniers de 1940-1945, a renoncé à l'article 2 visant à faire rétroagir la disposition de l'article premier au 10 mai 1940, la proposition ne conserve de portée que pour l'avenir. L'argument essentiel que fait valoir l'auteur est que la guerre a changé de caractère et que ce sont les circonstances indépendantes de la volonté des individus qui inflige à ceux-ci la captivité, sauf cas exceptionnels. La présomption que fait peser sur l'officier la disposition légale actuelle est injuste. Pour le surplus, le Ministre est armé pour sanctionner par après les fautes et les défaillances.

(1) Composition de la Commission: M. Joris, président; M. Bruyninx, Mme de Moor-Van Sina, MM. Dexters, Fransman, Goffin, Jaminet, Lefèvre (Théodore), Marck, Mertens, Saint-Remy, Van Goey, Verboven. — Deconinck, Dejardin (Georges), Gelders, Hoen, Juste, Namèche, Sercu, Spinoy, Vercauteren. — Destenay, Devèze.

15 JULI 1952.

WETSVOORSTEL
tot wijziging van de wet
van 15 September 1924 betreffende de stand
en de bevordering der officieren.

VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE LANDSVERDEDIGING (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER GOFFIN.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN.

Het U voorgelegd wetsvoorstel is de weergave van een voorstel dat voor de eerste maal werd ingediend in 1946. Het strekt er toe, artikel 5, § 4, en artikel 18 der wet van 15 September 1924, betreffende de stand en de bevordering der officieren, in te trekken, nl. de bepaling die voorziet dat de stand van de officier-krijgsgevangene of oorlogsgeïnterneerde deze is van buiten activiteit om reden van krijgsgevangenschap, alsmede die betreffende de oprichting van een bijzondere Commissie die er mede belast is, aan de Koning, met inachtneming van de omstandigheden der gevangenneming of van de internering en van het gedrag van de gevangene of van de geïnterneerde buiten activiteit, de gevolgen voor te stellen die daarmede moeten gepaard gaan in verband met zijn ancienniteit.

De heer Rey somt in de toelichting van zijn voorstel op uitvoeringe wijze de grieven op die daaraan ten grondslag liggen. Het lijkt me overbodig ze in dit verslag op te nemen.

De tekst van het voorstel slaat zowel op de toekomst als op het verleden. Daar de heer Rey echter tijdens de bespreking — alhoewel hij er niet van overtuigd is dat de bepaling van artikel 5, § 4, zonder uitwerking gebleven is op de toestand in welke de gevangenen van 1940-1945 werden geplaatst — afgezien heeft van artikel 2, dat er toe strekt terugwerkende kracht op 10 Mei 1940 te verlenen aan de bepaling van het eerste artikel, behoudt het voorstel slechts een betekenis voor de toekomst. Als hoofdargument voert de indiener aan, dat de oorlog een ander karakter heeft gekregen en dat men thans, behoudens uitzonderlijke gevallen, in gevangenschap geraakt door omstandigheden die buiten eigen wil liggen. Het vermoeden dat de huidige wetsbepaling op de officier laat wegen is onrechtvaardig. Bovendien is de Minister gewapend om de fouten en de tekortkomingen achteraf te bestraffen.

(1) Samenstelling van de Commissie: de heer Joris, voorzitter; de heer Bruyninx, Mevr. de Moor-Van Sina, de heren Dexters, Fransman, Goffin, Jaminet, Lefèvre (Théodore), Marck, Mertens, Saint-Remy, Van Goey, Verboven. — Deconinck, Dejardin (Georges), Gelders, Hoen, Juste, Namèche, Sercu, Spinoy, Vercauteren. — Destenay, Devèze.

Rencontrant les griefs des développements de la proposition au sujet des prisonniers de la dernière guerre, le Ministre de la Défense Nationale fait l'histoire des mesures prises en 1945 au sujet de l'avancement. Celles-ci ne furent aucunement inspirées par un préjugé défavorable vis-à-vis des officiers rentrant de captivité. Seuls ont été frappés de sanction ceux qui avaient démérites en 1940 ou dont le comportement n'avait pas été honorable en captivité. Les grades ont été accordés avec effets rétroactifs, les promotions se limitant toutefois à un seul grade durant la période de 40 à 45. Les officiers se trouvaient ainsi replacés sur le même pied que leurs collègues français ou britanniques prisonniers de guerre.

Sauf les cas du général Piron et du lieutenant-colonel Danloy, tous les autres officiers ont conservé leur ancienneté relative. Quant aux mesures de rajeunissement des cadres, elles frappèrent indistinctement tous les officiers quelle qu'ait été leur situation durant la guerre.

Contrairement à ce que croit M. Rey, si on abroge les dispositions incriminées, le Ministre n'est plus armé. Un officier est fait prisonnier suite à une lâcheté. Il sera jugé par un Conseil de guerre et destitué. C'est net.

Mais ce même officier peut avoir été fait prisonnier suite à une faute professionnelle ne portant pas atteinte à son honneur. On a vu en 1940, un capitaine se porter en avant des lignes sans se faire protéger par une patrouille; capturé, il a été puni non pour manque de courage mais pour faute professionnelle. Si, suivant l'intention de M. Rey, cet officier avait reçu un grade en captivité, ce grade lui restait acquis sauf cas grave de destitution; une simple perte d'ancienneté comme sanction deviendrait même impossible. Pourtant il est normal que cet officier subisse une perte d'ancienneté par rapport à ses camarades qui ont pu continuer à combattre.

C'est le rôle de la Commission spéciale d'établir les circonstances de la capture et de proposer la sanction qui s'impose.

Il n'est pas justifié de dire que les dispositions incriminées reposent sur la présomption que l'officier est prisonnier parce qu'il a manqué à son devoir. Ces dispositions visent à réserver l'avenir. Il n'est pas sage de les abroger. Mais même si elle se justifiait dans le principe, cette abrogation serait inopportune en ce moment où s'élaborent les règles de la Communauté européenne de défense.

Un membre marque sa sympathie à la proposition de M. Rey sauf en ce qui concerne l'abrogation de l'article 18. Il évoque les promotions de régularisation faites à la Force Aérienne. Le Ministre répond que la matière a fait l'objet d'une loi particulière en 1948.

N'envisageant que le futur, un autre membre précise qu'il s'agit de savoir s'il faut juger l'officier prisonnier pendant ou après la captivité : l'idée de M. Rey lui paraît mériter un examen approfondi. Il réserve son avis.

M. Rey retire l'article 2.

La proposition de M. Rey mise aux voix est repoussée par 10 voix contre 1, un membre s'étant abstenu.

Le rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,
M. GOFFIN.

Le Président,
L. JORIS

In antwoord op de grieven welke in de toelichting bij het voorstel met betrekking tot de krijgsgevangenen van de jongste oorlog worden aangevoerd, geeft de Minister van Landsverdediging een overzicht van de maatregelen welke in 1945 genomen werden in zake bevordering. Deze maatregelen werden geenszins ingegeven door een ongunstig vooroordeel ten opzichte van de uit gevangenschap terugkerende officieren. Slechts diegenen werden gestraft, die in 1940 gefaald hadden of wier houding in gevangenschap niet eervol was geweest. De graden werden met terugwerkende kracht verleend, met dien verstande evenwel, dat de bevorderingen beperkt bleven tot één enkele graad voor de periode van 40 tot 45. De officieren werden aldus op gelijke voet gesteld met hun Franse en Britse collega's-krijgsgevangenen.

Behalve in het geval van generaal Piron en van luitenant-kolonel Danloy, hebben alle andere officieren hun betrekkelijke ancienniteit behouden. Wat de maatregelen tot verjonging der kaders betreft, deze troffen alle officieren zonder onderscheid, om het even welk hun toestand was geweest tijdens de oorlog.

In strijd met wat de heer Rey denkt, staat de Minister machteloos indien de betrokken bepalingen worden ingetrokken. Een officier wordt gevangen genomen ingevolge een lafheid. Hij wordt door een Krijgsraad geoordeeld en afgezet. Dat is duidelijk.

Maar het is mogelijk dat diezelfde officier gevangen genomen wordt ingevolge een fout bij de uitoefening van zijn beroep, fout die zijn eer niet aantast. In 1940 zag men een kapitein vóór de linies oprukken, zonder zich te doen beschermen door een patroelje; gevangen genomen, werd hij gestraft, niet wegens gebrek aan moed, maar wegens fout bij de uitoefening van zijn beroep. Zo deze officier, volgens de bedoeling van de heer Rey, in gevangenschap een graad had bekomen, zou hij deze graad behouden behalve in ernstig geval van afzetting; zelfs een eenvoudig verlies van ancienniteit als straf zou onmogelijk worden. Nochtans is het normaal dat deze officier een verlies van ancienniteit ondergaat, vergeleken bij zijn kameraden die konden voortstrijden.

Het is de taak van de bijzondere Commissie, de omstandigheden van de gevangenneming te bepalen, en de passende straf voor te stellen.

Het gaat niet op te zeggen dat de betwiste bepalingen steunen op het vermoeden dat de officier gevangene was omdat hij aan zijn plicht tekortkwam. Bedoelde bepalingen strekken er toe de toekomst voor te behouden. Het ware niet wijs ze in te trekken. Maar zelfs ingeval ze principieel verantwoord waren zou deze intrekking ondoeltreffend zijn op het ogenblik dat de regelen van de Europese Defensiegemeenschap worden uitgewerkt.

Een lid betuigt zijn sympathie tegenover het voorstel van de heer Rey, behalve wat betreft de intrekking van artikel 18. Hij wijst op de regularisatiebevorderingen waartoe werd overgegaan in de Luchtmacht. De Minister antwoordt dat bedoelde aangelegenheid in 1948 het voorwerp heeft uitgemaakt van een bijzondere wet.

Alleen met het oog op de toekomst, bepaalt een ander lid nader dat het er om gaat te weten of de officier-krijgsgevangene tijdens of na zijn gevangenschap moet worden geoordeeld : de gedachte van de heer Rey lijkt hem een diepgaand onderzoek te verdienen. Hij behoudt zijn mening voor.

De heer Rey trekt artikel 2 in.

Het voorstel van de heer Rey wordt ter stemming gelegd en verworpen met 10 stemmen tegen één, en een lid onthoudt zich.

Het verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
A. GOFFIN.

De Voorzitter,
L. JORIS.